

บทที่ 1

บทนำ

หลักการและเหตุผล

ธนาคารแห่งประเทศไทยในฐานะธนาคารกลาง เป็นสถาบันการเงินที่มีความสำคัญของประเทศ เนื่องจากมีบทบาทหน้าที่หลัก ในการรักษาเสถียรภาพทางการเงิน และดูแลระบบการเงินให้มั่นคงและก้าวหน้า ธนาคารกลางในประเทศต่าง ๆ จะมีหน้าที่ดังกล่าวคล้ายคลึงกัน แต่ขอบเขตของหน้าที่และบทบาทในการกำหนดนโยบายการเงิน การควบคุมดูแลสถาบันการเงิน ความรับผิดชอบในการบริหารนโยบาย การใช้มาตรการและเครื่องมือแตกต่างกันไป สำหรับประเทศที่กำลังพัฒนาธนาคารกลางจะมีบทบาทที่กว้างกว่าประเทศที่พัฒนาแล้ว เนื่องจากยังจำเป็นต้องมีการพัฒนาระบบการเงินให้มีประสิทธิภาพ และได้มาตรฐานสากล เพื่อให้เศรษฐกิจของประเทศมีความเจริญเติบโตอย่างต่อเนื่องและมีเสถียรภาพ

บทบาทและหน้าที่ธนาคารแห่งประเทศไทยในปัจจุบันมีดังนี้

1. การรักษาเสถียรภาพทางการเงิน
2. การกำกับดูแลสถาบันการเงิน
3. การเป็นนายธนาคารและที่ปรึกษาด้านนโยบายเศรษฐกิจของรัฐบาล
4. การเป็นนายธนาคารของสถาบันการเงิน
5. การบริหารเงินสำรองระหว่างประเทศ
6. การจัดพิมพ์และออกใช้ธนบัตร

ทางธนาคารได้ตระหนักถึงความสำคัญในเรื่องความเป็นสากล จึงได้มีการปรับปรุงและเปลี่ยนแปลงกระบวนการทำงาน ตลอดจนระบบหรือวิธีการทำงานที่เป็นที่ยอมรับของสากลในหลาย ๆ เรื่อง ทั้งนี้ต้องอาศัยเวลาและการปรับตัวในหลาย ๆ ด้าน โครงการที่กำลังดำเนินอยู่ในปัจจุบันได้แก่การนำมาตรฐานการควบคุมภายในของ คณะกรรมการร่วมของสถาบันวิชาชีพที่ให้ความสนับสนุนทางการเงินเพื่อศึกษาวิจัยและพัฒนาเกณฑ์ที่เหมาะสมเกี่ยวกับการควบคุมภายใน (The Committee of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission : COSO) มาปรับใช้กับองค์กรการปรับปรุงโครงสร้างองค์กร การดำเนินงาน

เปลี่ยนระบบงานเป็นระบบที่ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศครบวงจร เพื่อความสะดวก รวดเร็ว ทันสมัย และทันเหตุการณ์ เป็นต้น

ในเรื่องการควบคุมภายในตามแนวคิดของ COSO เป็นการนำแนวคิดของการควบคุมภายในที่เป็นมาตรฐานการควบคุมภายในในระดับสากล โดยให้ความสำคัญทั้งปัจจัยที่มาจากทั้งภายนอกและภายในกิจการ เช่น สภาพแวดล้อมภายนอกที่มีผลกระทบต่อการดำเนินงานขององค์กร การเปลี่ยนแปลงของระบบเศรษฐกิจ การปรับปรุงเปลี่ยนแปลงระบบงานภายในองค์กร

กระแสความต้องการการบริหารงานแบบธรรมาภิบาลที่ต้องมีความโปร่งใสสามารถตรวจสอบได้ และมีส่วนร่วมของพนักงาน ทำให้เกิดการนำแนวคิดการควบคุมภายในของ COSO มาใช้ในองค์กรต่าง ๆ มากขึ้น การทุจริตและการรั่วไหลที่เกิดขึ้นก่อให้เกิดผลเสียต่อเศรษฐกิจในระดับประเทศและต่อองค์กร มีระบบการตรวจสอบที่มีคุณภาพ การควบคุมภายในเป็นเพียงการแสดงให้เห็นถึงความสมเหตุสมผล และการปฏิบัติตามจริยธรรมทางธุรกิจที่ไว้ใจได้

จากแนวคิดดังกล่าวธนาคารแห่งประเทศไทยได้มีการนำการควบคุมภายในตามแนวคิด COSO มาประยุกต์ใช้กับองค์กร ซึ่งได้เริ่มดำเนินการปรับปรุงให้สอดคล้องตามหลักแนวคิดของ COSO ในเบื้องต้นได้มีการสำรวจงานที่ปฏิบัติอยู่แล้ว และเริ่มวางโครงการปรับปรุงกระบวนการควบคุมภายในในส่วนต่าง ๆ ให้สอดคล้องกับการควบคุมภายในตามแนวคิดของ COSO เพื่อให้เป็นไปตามมาตรฐานสากล การประเมินผลการควบคุมภายใน ได้มีการดำเนินการประเมินผลการควบคุมภายในโดยผู้ตรวจสอบภายในของธนาคาร ซึ่งอาจจะบอกปัญหาหรือความต้องการในการปรับปรุงได้ในระดับหนึ่งเพราะในมุมมองของผู้ตรวจสอบภายในกับผู้ปฏิบัติงาน ผู้ปฏิบัติงานจะเป็นบุคคลที่รู้เรื่องระบบการทำงานในรายละเอียดหรือข้อบกพร่องบางจุดที่ผู้ตรวจสอบภายในไม่ทราบ

ดังนั้นผู้ศึกษาจึงสนใจที่จะทำการประเมินผลการควบคุมภายในตามแนวคิดของ COSO โดยให้พนักงานผู้ปฏิบัติงานจริงประเมินผลการควบคุมภายใน เพื่อจะได้รับทราบปัญหาต่าง ๆ ในการประเมินการควบคุมภายในจากพนักงานผู้ปฏิบัติงานจากความเข้าใจของพนักงานโดยตรง ซึ่งจะมีความสัมพันธ์กับความสำเร็จของการควบคุมภายในตามแนวคิดของ COSO

วัตถุประสงค์

1. เพื่อประเมินผลการควบคุมภายในของ COSO ที่นำมาใช้กับหน่วยงาน ตามความเข้าใจของพนักงานส่วนเงินตรา

2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อระดับการประเมินตามความเข้าใจของพนักงาน ส่วนเงินตรา

ขอบเขตและวิธีการศึกษา

1. เนื้อหาของการค้นคว้า

การศึกษาเรื่องนี้จะเป็นการศึกษาความเข้าใจของพนักงานในการประเมินผลการควบคุมภายในตามแนวคิดของ COSO กรณีศึกษา ธนาคารแห่งประเทศไทย สำนักงานภาคเหนือ ส่วนเงินตรา ในเนื้อหาจะประกอบด้วย การประเมินความเข้าใจของพนักงานใน 5 ด้าน คือ สภาพแวดล้อมการควบคุม (Control Environment) การประเมินความเสี่ยง (Risk Assessment) กิจกรรมการควบคุม (Control Activities) สารสนเทศและการสื่อสาร (Information and Communication) การติดตามและการประเมินผล (Monitoring) ปัจจัยเหล่านี้เป็นองค์ประกอบในการประเมินผลการควบคุมภายใน ซึ่งในปัจจุบันมีความจำเป็นที่ธุรกิจหรือองค์กร ที่นำการ ควบคุมภายในตามแนวคิดของ COSO มาใช้จะต้องทราบ

2. ประชากร

กลุ่มประชากรในการศึกษาเป็นพนักงานธนาคารแห่งประเทศไทย สำนักงานภาคเหนือ ส่วนเงินตรา ทั้งสิ้น 45 คน

3. พื้นที่การศึกษา

การศึกษานี้กำหนดพื้นที่เฉพาะธนาคารแห่งประเทศไทย สำนักงานภาคเหนือ ส่วนเงินตรา

4. ช่วงเวลาที่ทำการศึกษา

เดือนสิงหาคม 2546 - กุมภาพันธ์ 2547

5. ข้อมูลและแหล่งข้อมูล

5.1 ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) จากการสำรวจโดยผู้ศึกษาได้ใช้แบบสอบถามที่ผู้ศึกษาสร้างขึ้นสอบถามพนักงานธนาคารแห่งประเทศไทย สำนักงานภาคเหนือ ส่วนเงินตรา จำนวน 45 คน ซึ่งประกอบไปด้วยตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า ดังต่อไปนี้

5.1.1 ตัวแปรอิสระ (Independent variable) ได้แก่

1. เพศ
2. อายุ
3. ระดับการศึกษา
4. ตำแหน่งงาน

5. อายุงาน
6. รายได้
7. ตำแหน่งงาน

5.1.2 ตัวแปรตาม (Dependent variable) ได้แก่

1. สภาพแวดล้อมการควบคุม (Control Environment)
2. การประเมินความเสี่ยง (Risk Assessment)
3. กิจกรรมการควบคุม (Control Activities)
4. สารสนเทศและการสื่อสาร (Information and Communication)
5. การติดตามและการประเมินผล (Monitoring)

5.2 ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary data) โดยการศึกษา กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ ประกาศธนาคารแห่งประเทศไทย เอกสาร บทความทางวิชาการต่าง ๆ ทั้งในและนอกประเทศ ที่เกี่ยวข้อง แนวทางการควบคุมภายในตาม แนวคิดของ COSO และจากแหล่งค้นคว้าข้อมูล ทางเครือข่ายต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมภายใน

6. การกำหนดกรอบแนวคิด

ในการกำหนดกรอบแนวคิดของการศึกษาค้นคว้าในเรื่องนี้ได้มุ่งเน้นไปที่ การวัดการประเมินค่าทางสถิติ เพื่อต้องการบอกถึงควมมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลของ การควบคุมภายในของธนาคารแห่งประเทศไทย สำนักงานภาคเหนือ ส่วนเงินตราโดยสิ่งที่ทำ การศึกษามีดังนี้

ปัจจัยส่วนบุคคล (ตัวแปรอิสระ)

1. เพศ
2. อายุ
3. ระดับการศึกษา
4. ตำแหน่งงาน
5. อายุงาน
6. รายได้
7. ตำแหน่งงาน

ปัจจัยที่นำมาประเมิน (ตัวแปรตาม)

1. สภาพแวดล้อมการควบคุม(Control Environment)
2. การประเมินความเสี่ยง(Risk Assessment)
3. กิจกรรมการควบคุม(Control Activities)
4. สารสนเทศและการสื่อสาร (Information and Communication)
5. การติดตามและการประเมินผล (Monitoring)



ผลที่ได้รับจากการประเมิน

ระดับการประเมินผลการควบคุมภายใน ใน แต่ละองค์ประกอบตามความเข้าใจของ พนักงานส่วนเงินตรา



ปัจจัยที่นำมาประเมิน (ตัวแปรอิสระ) นั้น ได้คัดเลือกจากความสัมพันธ์ของข้อมูลที่สามารถนำมาหาค่าได้จากการประเมิน เช่น เพศ อายุ ระดับการศึกษา อายุงาน ตำแหน่งหน้าที่ และรายได้ โดยนำมาหาความสัมพันธ์ของข้อมูลเพื่อดูความแตกต่างในสาระสำคัญ

ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อทางอ้อม(ตัวแปรควบคุม) คือ ปัจจัยต่าง ๆ ที่สอดคล้องกับแนวคิดการประเมินผลการควบคุมภายในตามแนวคิดของ COSO และสามารถวัดค่าได้ทางสถิติ ซึ่งได้เลือกมา 5 ตัวแปร ได้แก่ คือ สภาพแวดล้อมการควบคุม (Control Environment) การประเมินความเสี่ยง (Risk Assessment) กิจกรรมการควบคุม (Control Activities) สารสนเทศและการสื่อสาร (Information and Communication) การติดตามและประเมินผล (Monitoring)

ผลที่ได้รับจากการประเมิน ระดับการประเมินผลการควบคุมภายใน ในแต่ละองค์ประกอบตามความเข้าใจของพนักงานส่วนเงินตรา จะแสดงออกมาในรูปค่าสถิติที่ทดสอบได้

7. คำถามของการศึกษา

ความคิดเห็นของพนักงานมีผลกระทบต่อระดับการประเมินผลการควบคุมภายในตามแนวคิด COSO อย่างไร

ประเด็นที่ใช้ในการทดสอบหาความสัมพันธ์

1. ระดับการประเมินผลการควบคุมภายในของ COSO ตามความเข้าใจของพนักงานส่วนเงินตราอยู่ในระดับดี

2. ปัจจัยส่วนบุคคลมีผลต่อระดับการประเมินผลการควบคุมภายในตามความเข้าใจของพนักงานส่วนเงินตรา

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เพื่อเป็นประโยชน์ต่อส่วนงานในการปรับปรุงมาตรฐานการควบคุมภายในของส่วนงานให้เป็นไปตามมาตรฐานการควบคุมภายในของ COSO

2. เพื่อเป็นประโยชน์ต่อองค์กรในการสร้างความเชื่อมั่นต่อบุคคลภายนอก

3. ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะจากการศึกษา

นิยามศัพท์

1. การควบคุมภายใน¹ (Internal Control) หมายถึง กระบวนการที่ได้รับการออกแบบโดยคณะกรรมการบริษัท ผู้บริหารขององค์กร เพื่อให้เกิดความเชื่อมั่นอย่างสมเหตุสมผลว่ากิจการจะบรรลุวัตถุประสงค์ ในเรื่องความมีประสิทธิภาพในการดำเนินงาน ความน่าเชื่อถือของรายงานทางการเงิน และการปฏิบัติตามกฎหมายและข้อบังคับที่เกี่ยวข้อง

2. สภาพแวดล้อมการควบคุม² (Control Environment) หมายถึง ปัจจัยหลาย ๆ ปัจจัยซึ่งร่วมกันส่งผลให้เกิดมีมาตรการหรือวิธีการควบคุมภายในในองค์กร หรือทำให้การควบคุมที่มีอยู่บรรลุวัตถุประสงค์ตามที่ตั้งไว้ หรือให้บุคคลในองค์กรให้ความสำคัญในการควบคุมมากขึ้น

3. กิจกรรมการควบคุม³ (Control Activities) หมายถึง นโยบายและมาตรการต่าง ๆ ที่ฝ่ายบริหารนำมาใช้เพื่อให้เกิดความมั่นใจว่า คำสั่งต่าง ๆ ที่ฝ่ายบริหารกำหนดขึ้นเพื่อลดหรือควบคุมความเสี่ยง ได้รับการตอบสนองและการปฏิบัติตาม เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ขององค์กร

4. ข้อมูลสารสนเทศ⁴ (Information) หมายถึง ข้อมูลข่าวสารทางการเงิน และข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานด้านอื่น ๆ ทั้งที่เป็นข้อมูลจากแหล่งข้อมูลภายในและแหล่งข้อมูลภายนอก

5. การสื่อสาร⁵ (Communication) หมายถึง การจัดการระบบสื่อสารให้ข้อมูลที่จัดทำไว้ดีแล้ว ส่งไปถึงผู้ที่ควรได้รับหรือมีไว้พร้อมสำหรับผู้ที่ใช้ข้อมูลสารสนเทศนั้น ฐานข้อมูลขององค์กรโดยสามารถเรียกใช้ได้ทันทีที่ต้องการ

6. บัตรบันทึกคะแนนสมดุล⁶ (Balanced Scorecard) หมายถึง เป็นเครื่องมือชนิดหนึ่งในทางการจัดการที่ช่วยองค์กรในการอธิบายรายละเอียดของแผนกลยุทธ์ไปสู่บุคลากรใน

¹ เจริญ เกษฏาวัลย์, ระบบการควบคุมภายในของธนาคารและสถาบันการเงิน, (กรุงเทพฯ : บริษัทพอดี้ จำกัด, 2542) หน้า 194.

² ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย, แนวทางการจัดระบบการควบคุมภายใน, (กรุงเทพฯ : 2540) หน้า 1-7.

³ ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย, แนวทางการจัดระบบการควบคุมภายใน, หน้า 1-11.

⁴ อุษณา ภัทรมนตรี, การตรวจสอบและการควบคุมภายใน : แนวคิดและกรณีศึกษา, (กรุงเทพฯ : ศูนย์การพิมพ์ดิจิทัล, 2544) หน้า 4-22.

⁵ เรื่องเดียวกัน, หน้า 4-23.

⁶ Robert S. Kaplan and David P. Norton, The Balanced Scorecard (กรุงเทพฯ : บริษัท สื่อบริสุทธิ์ จำกัด, 2545), หน้า 74.

แต่ละระดับ และเป็นเครื่องมือที่ช่วยในการประเมินผลลัพธ์ของการนำไปปฏิบัติ รวมทั้งวิเคราะห์ปัญหาและข้อบกพร่องในแต่ละด้าน เพื่อจะได้นำเอาข้อมูลดังกล่าวไปแก้ไขได้ตรงจุดมากขึ้น

7. COSO⁷ หมายถึง คณะกรรมการร่วมของสถาบันวิชาชีพที่ให้ความสนับสนุนทางการเงินเพื่อศึกษาวิจัยและพัฒนาเกณฑ์ที่เหมาะสมเกี่ยวกับการควบคุมภายใน ซึ่งประกอบด้วยองค์กรในประเทศสหรัฐอเมริกา 5 องค์กรที่เกี่ยวข้องกับวิชาชีพด้านการบัญชีและการเงิน อันได้แก่

1. American Accounting Association (AAA)
2. American Institute of Certified Public Accounting (AICPA)
3. Financial Executive Institute (FEI)
4. The Institute of Internal Auditors (IIA)
5. Institute of Management Accountants (IMA)

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

ใช้แบบสอบถาม โดยเน้นถึงความเข้าใจในองค์ประกอบของการควบคุมภายในและการปฏิบัติงานตามหลักการควบคุมภายใน องค์ประกอบต่างๆ ได้แก่ สภาพแวดล้อมการควบคุม (Control Environment) การประเมินความเสี่ยง (Risk Assessment) กิจกรรมการควบคุม (Control Activities) สารสนเทศและการสื่อสาร (Information and Communication) การติดตามและการประเมินผล (Monitoring) แบบสอบถามสร้างขึ้นจากหลักเกณฑ์การควบคุมภายในตามแนวคิดของ COSO เพื่อประเมินความเข้าใจในการควบคุมภายในขององค์กรหรือกิจการ ซึ่งจะแบ่งออกตามองค์ประกอบข้างต้น และประเมินในแต่ละด้านซึ่งมีความแตกต่างกันออกไปตามรายละเอียดเนื้อหาของลักษณะธุรกิจ

ลักษณะของแบบสอบถาม เป็นแบบสอบถามปลายปิด มีให้เลือกหลายข้อความ แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 รายละเอียดเกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐานทั่วไปของบุคลากรของธนาคารแห่งประเทศไทย ซึ่งประกอบด้วย เพศ อายุ ระยะเวลาที่ปฏิบัติ ระดับการศึกษา รายได้เฉลี่ยต่อเดือนและ ตำแหน่งงาน

⁷อุษณา ภักธมนตรี, การตรวจสอบและการควบคุมภายใน, หน้า 4-4.

ตอนที่ 2 รายละเอียดเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจในการปฏิบัติงานเพื่อประเมินการควบคุมภายใน แบ่งออกเป็น 5 องค์ประกอบ องค์ประกอบที่ 1 สภาพแวดล้อมการควบคุม (Control Environment) องค์ประกอบที่ 2 การประเมินความเสี่ยง (Risk Assessment) องค์ประกอบที่ 3 กิจกรรมการควบคุม (Control Activities) องค์ประกอบที่ 4 สารสนเทศและการสื่อสาร (Information and Communication) องค์ประกอบที่ 5 การติดตามและการประเมินผล (Monitoring) ในส่วนนี้มีคำถามทั้งหมด 70 ข้อ

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะอื่น ๆ นอกเหนือจากที่ได้ประเมินไปแล้ว เช่น ข้อเสนอแนะในการแก้ไขปรับปรุงลำดับขั้นตอนของการควบคุมภายในเพื่อลดโอกาสในการเกิดทุจริต เป็นต้น ลักษณะของคำถามในตอนนี้จะเป็นคำถามปลายเปิดให้แสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ

ขั้นตอนการสร้างแบบสอบถามที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ศึกษาความรู้เกี่ยวกับการควบคุมภายใน และการประเมินผลการควบคุมภายในตามแนวคิดของ COSO เพื่อนำมาใช้สร้างแบบสอบถาม จากตำรา วิทยานิพนธ์ งานวิจัยและเอกสารเผยแพร่จากสื่อต่าง ๆ

2. กำหนดขอบเขตของแบบสอบถามจะเกี่ยวข้องกับการประเมินความสำเร็จของการนำแนวคิดการควบคุมภายในของ COSO มาใช้โดยอาศัยองค์ประกอบในการควบคุมภายในเป็นเกณฑ์ในการกำหนดทิศทางประเมินและเปรียบเทียบกับกรอบแนวคิดในการศึกษา

3. รูปแบบสอบถามที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถาม ซึ่งแบ่งออกเป็น

3.1 คำถามแบบที่ให้ผู้ตอบเลือกเพียงข้อเดียวเป็นคำถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ระยะเวลาที่ปฏิบัติงานในส่วนเงินตรา ระดับการศึกษา รายได้เฉลี่ยต่อเดือน เป็นต้น โดยถือว่าพนักงานทุกระดับเป็นพนักงานของธนาคารแห่งประเทศไทย เป็นกลุ่มประชากรที่ใช้ในการศึกษาในครั้งนี้

3.2 คำถามที่ให้ผู้ตอบแสดงความคิดเห็นเป็น 5 ระดับ หรือวิธีการให้คะแนนรวม : สเกลของ Likert (Summated ratings method : The Likert scale) เป็นการวัดทัศนคติที่ให้ผู้ตอบแบบสอบถามให้คะแนนถึงน้ำหนักของการยอมรับหรือไม่ยอมรับด้วยข้อความที่มีโครงสร้างสเกลที่มีค่าความแตกต่างจากทัศนคติด้านบวกถึงลบเพื่อกำหนดดัชนีแบบรวม ซึ่งผู้ตอบจะแสดงทัศนะโดยวัดค่าเฉลี่ยความเข้าใจ 5 ระดับ ดังนี้

คะแนน	ระดับความเข้าใจ
5	ดีมากหรือสูงกว่ามาตรฐานมาก
4	ดีหรือสูงกว่ามาตรฐาน
3	ยอมรับหรือได้มาตรฐาน
2	ปรับปรุงหรือได้มาตรฐานบางส่วน
1	แก้ไขหรือต่ำกว่ามาตรฐาน
คะแนนค่าเฉลี่ย	ระดับความเข้าใจและการแปลความหมาย
4.21 - 5.00	ดีมากหรือน่าพอใจมาก
3.41 - 4.20	ดีหรือน่าพอใจ
2.61 - 3.40	ยอมรับ
1.81 - 2.60	ปรับปรุง
1.00 - 1.80	แก้ไข

3.3 คำถามแบบให้ผู้ตอบแสดงความคิดเห็นอย่างเสรี เป็นคำถามเพื่อให้ผู้ตอบแสดงความคิดเห็นในด้านอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องที่คิดว่ามีความสำคัญต่อการควบคุมภายใน

สถานที่ที่ใช้ในการดำเนินการศึกษา

ธนาคารแห่งประเทศไทย สำนักงานภาคเหนือ ส่วนเงินตรา

วิธีการดำเนินการรวบรวมข้อมูล

ในการศึกษาครั้งนี้ใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลช่วงเวลาเดียว (Cross-sectional Approach) คือ เดือนสิงหาคม - กุมภาพันธ์ 2547 โดยผู้ศึกษานำแบบสอบถามไปให้กลุ่มประชากรตอบ จำนวน 45 คน โดยมีวิธีการดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

1. เก็บรวบรวมรายละเอียดและศึกษาแนวทางการประเมินการควบคุมภายในตามแนวคิดของ COSO เพื่อกำหนดกรอบแนวคิดและกำหนดแนวทางในการประเมินในเดือนสิงหาคม 2546

2. เตรียมแบบสอบถามเพื่อการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มประชากร ซึ่งเป็นพนักงานธนาคารแห่งประเทศไทย ใช้เวลาดำเนินการในช่วงเดือนกันยายน - ตุลาคม 2546

3. ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล จากพนักงานธนาคารแห่งประเทศไทย และนำแบบสอบถามที่ได้ มาตรวจสอบความถูกต้อง ใช้เวลาช่วงเดือนพฤศจิกายน - ธันวาคม 2546

4. นำผลจากการตอบแบบสอบถามมาเข้า โปรแกรมการประมวลผลทางสถิติ และนำไปแปลผลเพื่อวิเคราะห์ตัวเลขที่ได้ให้เป็นรายงานการประเมินผลการควบคุมภายใน ใช้เวลา ช่วงเดือนมกราคม – กุมภาพันธ์ 2547

ตารางแสดงกำหนดการดำเนินงาน

ขั้นตอนในการดำเนินงาน	เดือน ปี 2546-2547							
	ธ.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.	ม.ค.	ก.พ.	รวม
1. เก็บรวบรวมข้อมูลรายละเอียด	➔							30
2. จัดทำแบบสอบถาม		➔						62
3. ออกแบบสอบถามเก็บข้อมูล				➔				60
4. วิเคราะห์และประมวลผล							➔	61

การประมวลผลข้อมูล

ผู้ศึกษานำแบบสอบถามที่รวบรวมได้มาดำเนินการ ดังนี้

1. การตรวจสอบข้อมูล (Editing) ผู้ศึกษาตรวจสอบความสมบูรณ์ของการตอบแบบสอบถาม ใช้เวลาช่วงเดือนธันวาคม 2546

2. การลงรหัส (Coding) นำแบบสอบถามที่ได้มาลงรหัสตามที่กำหนดรหัสไว้ล่วงหน้าสำหรับแบบสอบถามปลายปิด (Close-ended) ส่วนแบบสอบถามปลายเปิด (Open-ended) ผู้ศึกษาได้จัดกลุ่มคำตอบแล้วจึงนับคะแนนใส่รหัส งานนี้ดำเนินการในเดือนธันวาคม 2546

3. การประมวลผลและการวิเคราะห์ข้อมูล (Evaluation and Analyze data) วิเคราะห์ข้อมูลที่ได้โดยใช้คอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS for Windows โดยแต่ละส่วนใช้สถิติในการวิเคราะห์ ดังนี้

3.1 การวิเคราะห์ลักษณะทั่วไปของประชากร เป็นการใช่วิธีเชิงพรรณนา (Descriptive Statistic) ลักษณะข้อมูลของตัวแปร สถิติที่ใช้วิเคราะห์คือ การแจกแจงความถี่ (frequencies) ร้อยละ (Percentage) และค่าเฉลี่ย (Mean)

3.2 การวิเคราะห์ระดับความเข้าใจของพนักงานธนาคารแห่งประเทศไทย สำนักงานภาคเหนือ ส่วนเงินตรา สถิติที่ใช้วิเคราะห์ คือ การแจกแจงความถี่ (Frequencies) ร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

3.3 วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลกับระดับการประเมินผลการควบคุมภายในตามความเข้าใจของพนักงานส่วนเงินตรา ใช้สถิติ Chi-square ณ ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติ และอักษรย่อดังนี้

1. ค่าสถิติพื้นฐาน ประกอบด้วย

1.1 การวัดระดับความเข้าใจ(x) ของพนักงานส่วนเงินตราซึ่งเป็นผู้ตอบแบบสอบถามในการศึกษาค้นคว้านี้ มีหลักเกณฑ์ดังต่อไปนี้

- ระดับ 5 หมายถึง ดีมากหรือสูงกว่ามาตรฐานมาก
- ระดับ 4 หมายถึง ดีหรือสูงกว่ามาตรฐาน
- ระดับ 3 หมายถึง ยอมรับหรือได้มาตรฐาน
- ระดับ 2 หมายถึง ปรับปรุงหรือได้มาตรฐานบางส่วน
- ระดับ 1 หมายถึง แก้ไขหรือต่ำกว่ามาตรฐาน

1.2 ค่าร้อยละ (Percentage)

1.3 ค่าเฉลี่ยเลขคณิต (Arithmetic Mean หรือ \bar{X})

สูตรการคำนวณค่าเฉลี่ย / มัชฌิมเลขคณิต

$$\bar{X} = \frac{\sum fx}{N}$$

$$\bar{X} = \text{คะแนนเฉลี่ยหรือค่าเฉลี่ย}$$

$$\sum fx = \text{ผลรวมของข้อมูลทั้งหมด}$$

$$N = \text{จำนวนข้อมูลทั้งหมด}$$

เกณฑ์การจัดระดับค่าเฉลี่ย เกณฑ์การจัดระดับค่าเฉลี่ยผู้ศึกษาได้กำหนดไว้ดังนี้

4.21 - 5.00	ดีมากหรือน่าพอใจมาก
3.41 - 4.20	ดีหรือน่าพอใจ
2.61 - 3.40	ยอมรับ
1.81 - 2.60	ปรับปรุง
1.00 - 1.80	แก้ไข

1.4 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation หรือ S.D.)

จากสูตร

$$S.D. = \sqrt{\frac{\sum f(X - \bar{X})^2}{N}}$$

2. สถิติทดสอบแบบนันทพารามิตริก (Nonparametric Statistic หรือสถิติทดสอบค่าไคสแควร์ : χ^2) เพื่อทดสอบความสัมพันธ์หรือความแตกต่างของข้อมูลที่มีลักษณะเป็นความถี่

จากสูตร

$$\chi^2 = \frac{\sum (O - E)^2}{E}$$

$$\chi^2 = \text{ค่าไคสแควร์}$$

$$O = \text{ความถี่ที่สังเกตได้}$$

$$E = \text{ความถี่ที่คาดหวังตามทฤษฎี}$$

$$* \text{ แทน ค่าความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ}$$

0.05

3. ค่าสถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพของแบบสอบถาม

โดยใช้การวิเคราะห์หาความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS for Windows